A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2006. szeptember 19. *

A C-506/04. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Cour administrative (Luxemburg) a Bírósághoz 2004. december 9-én érkezett, 2004. december 7-i határozatával terjesztett elő az előtte

Graham J. Wilson

és

az **Ordre des avocats du barreau de Luxembourg (luxembourgi ügyvédi kamara)**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, P. Jann, C. W. A. Timmermans és A. Rosas, tanácselnökök, J.-P. Puissochet, R. Schintgen, K. Lenaerts (előadó), Juhász E., E. Levits, A. Ó Caoimh és L. Bay Larsen bírák,

* Az eljárás nyelve: francia.

főtanácsnok: C. Stix-Hackl,
hivatalvezető: K. Sztranc-Sławiczek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2006. március 14-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– G. J. Wilson képviseletében L. Lorang ügyvéd, C. Vajda QC és V. Sloane barrister,

– az Ordre des avocats du barreau de Luxemburg (luxembourgi ügyvédi kamara) képviseletében C. Ossola és C. Kaufhold ügyvédek,

– a luxemburgi kormány képviseletében S. Schreiner, meghatalmazotti minőségben, segítője: L. Dupong ügyvéd,

– a francia kormány képviseletében C. Bergeot-Nunes és G. de Bergues, meghatalmazotti minőségben,

– az olasz kormány képviseletében I. M. Braguglia, meghatalmazotti minőségben, segítője: A. Cingolo avvocato dello Stato,

– az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében R. Caudwell, meghatalmazotti minőségben, segítője: M. Demetriou barrister,

– az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében A. Bordes és H. Støvlbæk, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2006. május 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az ügyvédi hivatásnak a képesítés megszerzése országától eltérő tagállamokban történő folyamatos gyakorlásának elősegítéséről szóló, 1998. február 16-i 98/5/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 77., 36. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 3. kötet, 83. o.) értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az annak kapcsán kialakult jogvita keretében terjesztették elő, hogy a luxembourgi ügyvédi kamara tanácsa (a továbbiakban: kamarai tanács) megtagadta az Egyesült Királyságból származó G. J. Wilson luxembourgi ügyvédi kamara névjegyzékébe történő bejegyzését.

Jogi háttér

A 98/5 irányelv

3 A 98/5 irányelv 2. cikkének első bekezdése értelmében:

„Bármely ügyvéd jogosult állandó jelleggel bármely más tagállamban a saját tagállamában megszerzett szakmai címmel az 5. cikkben meghatározott tevékenységek folytatására."

4 A 98/5 irányelv „Bejegyzés a hatáskörrel rendelkező hatóságnál" című 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Annak az ügyvédnek, aki másik tagállamban kíván működni, mint ahol ügyvédi képesítését megszerezte, az adott ország hatáskörrel rendelkező hatóságánál be kell jegyeztetnie magát.

(2) A fogadó tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságának be kell jegyeznie az ügyvédet, ha az ügyvéd bemutatja a saját tagállamának hatáskörrel rendelkező hatóságánál történt bejegyzését bizonyító igazolást. A hatóság előírhatja, hogy a saját tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságánál történt bejegyzést bizonyító igazolás nem lehet három hónapnál régebbi. A bejegyzésről a hatóságnak értesítenie kell az ügyvéd saját tagállamának hatáskörrel rendelkező hatóságát.

[...]"

5 A 98/5 irányelv „Tevékenységi kör" című 5. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A (2) és (3) bekezdésre is figyelemmel, a saját országa szakmai címét használva működő ügyvéd ugyanolyan ügyvédi tevékenységet folytat, mint a fogadó tagállamban használatos vonatkozó szakmai címmel tevékenységet folytató ügyvéd, többek között jogi tanácsot adhat saját tagállamának jogáról, a közösségi jogról, a nemzetközi jogról és a fogadó tagállam jogáról. Az ügyvédnek minden esetben be kell tartania a nemzeti bíróságok előtt érvényes eljárási szabályokat.

(2) Azok a tagállamok, amelyek engedélyezik, hogy területükön az ügyvédek egy meghatározott csoportja olyan okiratot készítsen, amelyek elhunyt személyek hagyatékának kezelésére jogosítanak vagy ingatlanok tulajdonjogának keletkezésére vagy átruházására vonatkoznak, amely okiratok készítését más tagállamok az ügyvédi szakmától [helyesen: hivatástól] eltérő más szakma számára tartanak fenn, e tevékenységek gyakorlásából kizárhatják a saját országuk szakmai címével az utóbbi tagállamokban működő ügyvédeket.

(3) A jogi eljárásokban az ügyfelek képviseletének vagy védelmének ellátása vonatkozásában, amennyiben a fogadó tagállam joga az ilyen tevékenységet az illető tagállam szakmai címét használva működő ügyvédei számára tartja fenn, a fogadó tagállam előírhatja a saját országuk szakmai címével működő ügyvédeknek, hogy olyan ügyvéddel együttműködve járjanak el, aki az adott bíróságnál eljárhat, és aki szükség esetén felelősségre vonható, vagy egy, az adott bíróságnál működő »avoué«-val működjenek együtt.

A tagállamok azonban külön szabályokat állapíthatnak meg a legfelsőbb szintű bíróságok előtti eljárásra vonatkozóan az igazságszolgáltatási rendszer zavartalan működése érdekében, például előírhatják az ilyen eljárásra szakosodott ügyvédek alkalmazását is."

6 A 98/5 irányelv „Indokolás és jogorvoslatok" című 9. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A 3. cikkben említett bejegyzést nem érintő [helyesen: megtagadó] határozatokat vagy az ilyen bejegyzést törlő és a fegyelmi intézkedések meghozataláról szóló határozatokat indokolni kell.

Az ilyen határozatok ellen bírósági jogorvoslatnak van helye a tagállam belső joga szerint."

7 A 98/5 irányelv „A fogadó tagállam ügyvédeivel azonos bánásmód" című 10. cikke a következő rendelkezéseket tartalmazza:

„(1) Annak a saját országa szakmai címével működő ügyvédnek, aki igazolja, hogy a fogadó tagállamban legalább három évig ténylegesen és rendszeresen folytatta tevékenységét annak az államnak a jogában, beleértve a közösségi jogot is, a fogadó tagállam ügyvédi szakmájába [helyesen: hivatásrendjébe] történő befogadása céljából mentességet kell adni a 89/48/EGK (a legalább hároméves szakoktatást és szakképzést lezáró felsőfokú oklevelek elismerésének általános rendszeréről szóló, 1988. december 21-i tanácsi irányelv [HL 1989. L 19., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 337.o.]) irányelv 4. cikke (1) bekezdésének b) pontjában foglalt feltételek alól. »Tényleges és rendszeres tevékenység« alatt a tevékenység tényleges, megszakítás nélküli végzését kell érteni, figyelmen kívül hagyva a mindennapi élet eseményeiből adódó megszakításokat.

[...]

3) A saját országa szakmai címével a fogadó tagállamban legalább három éven át ténylegesen és rendszeresen működő ügyvéd, aki azonban az adott tagállam jogában három évnél rövidebb ideig működött, a tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságától engedélyt kaphat a fogadó tagállam ügyvédi szakmájába [helyesen: hivatásrendjébe] történő bebocsátásra, valamint jogot szerezhet az adott tagállamban hivatásának a megfelelő szakmai címmel történő gyakorlására anélkül, hogy a 89/48 [...] irányelv 4. cikke (1) bekezdésének b) pontjában említett feltételeket teljesítette volna, az alábbiakban megállapított feltételek és eljárások szerint:

a) A fogadó tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságának figyelembe kell vennie az ügyvédnek a fenti időszak alatt folytatott tényleges és rendszeres szakmai tevékenységét, valamint a fogadó tagállam jogára vonatkozó ismereteket és az abban szerzett szakmai tapasztalatot, valamint a fogadó tagállam jogáról, beleértve az ügyvédi hivatás gyakorlásának szabályairól és az ügyvédi működésről szóló előadások vagy szemináriumok látogatását is.

[...]"

A nemzeti jog

8 Az ügyvédi hivatásról szóló 1991. augusztus 10-i törvény (loi du 10 août 1991 sur la profession d'avocat, *Mémorial* A 1991., 1110. o., a továbbiakban: 1991. augusztus 10-i törvény) 5. cikke értelmében:

„A Luxemburgi Nagyhercegség valamelyik ügyvédi kamarájának névjegyzékébe történt bejegyzés nélkül senki sem folytathat ügyvédi tevékenységet."

9 Az 1991. augusztus 10-i törvény 6. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A névjegyzékbe való bejegyzéshez az illető személynek:

a) be kell mutatnia a megfelelő erkölcsi bizonyítványt,

b) igazolnia kell a gyakorlati idő elfogadása feltételeinek teljesítését.

A kamarai tanács kivételesen eltekinthet a gyakorlati idő elfogadásának egyes feltételeitől azon személyek esetében, akik szakmai gyakorlatukat saját tagállamukban teljesítették, és legalább öt éves szakmai gyakorlatot tudnak igazolni.

c) luxemburgi állampolgársággal vagy az Európai Közösségek valamely tagállamának állampolgárságával kell rendelkeznie. A kamarai tanács, az igazságügyminiszter véleményének beszerzését követően, az azon Európai Közösségeken kívüli ország részéről fennálló viszonosság igazolása esetén, ahonnan az illető személy származik, eltekinthet ettől a feltételtől. Ugyanez vonatkozik azokra a jelöltekre is, akik politikai menekült státuszt kaptak, és a Luxemburgi Nagyhercegség menedékjogát élvezik.

(2) Az ügyvédi névjegyzékbe való bejegyzés előtt a jelölteknek a kamara elnöke vagy annak helyettese jelenlétében, a Cour de cassation előtt a következő szövegű esküt kell letenniük: »Je jure fidélité au Grand-Duc, obéissance à la Constitution et aux lois de l'État; de ne pas m'écarter du respect dû aux tribunaux; de ne conseiller ou défendre aucune cause que je ne croirais pas juste en mon âme et conscience.« (»Esküszöm, hogy a Nagyhercegséghez hű leszek, az Alkotmányt és az állam törvényeit tiszteletben tartom, a bíróságok iránt kellő tiszteletet tanúsítok, nem adok olyan jogi tanácsot, és nem védek olyan ügyet, amely lelkiismeretem és tudomásom szerint a joggal ellentétes.«)"

10 A bejegyzés e feltételeit az ügyvédi hivatásnak a képesítés megszerzése országától eltérő tagállamokban történő folyamatos gyakorlásának elősegítéséről szóló, 1998. február 16-i 98/5/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a luxemburgi jogba való átültetéséről szóló 2002. november 13-i törvény (la loi du 13 novembre 2002 portant transposition en droit luxembourgeois de la Directive 98/5/CE du Parlement Européen et du Conseil du 16 février 1998 visant à faciliter l'exercice permanent de la profession d'avocat dans un État membre autre que celui où la qualification a été acquise, *Mémorial* A 2002, 3202. o., a továbbiakban: 2002. november 13-i törvény) 14. cikke módosította, és ez maga után vonta a következő törvények módosítását: 1. az ügyvédi hivatásról szóló, módosított 1991. augusztus 10-i törvény; 2. a társaságok képviseletére vonatkozó 1999. május 31-i törvény.

11 Az említett 14. cikk az 1991. augusztus 10-i törvény 6. cikke (1) bekezdését egy d) ponttal egészítette ki, amely a következő bejegyzési feltételt írja elő:

„a nyelvhasználatról szóló 1984. február 24-i törvény értelmében a jogalkotás, a közigazgatás és az igazságszolgáltatás nyelveinek ismeretével kell rendelkeznie."

12 A jogalkotási nyelvre a nyelvhasználatról szóló, 1984. február 24-i törvény (loi du 24 février 1984 sur le régime des langues, *Mémorial* A 1984, 196. o.) 2. cikke vonatkozik, amely a következőképpen rendelkezik:

„A jogalkotási aktusok és azok végrehajtási rendelkezései francia nyelven kerülnek megszövegezésre. Amennyiben a jogalkotási aktus és a végrehajtási rendelkezés mellett annak valamely más nyelvű fordítása is szerepel, kizárólag a francia nyelvű szöveg a hiteles.

Amennyiben az előző bekezdésben nem említett rendelkezéseket valamely állami szerv, önkormányzat vagy közintézmény bocsátja ki a franciától eltérő, valamely más nyelven, kizárólag az e szerv által használt nyelvű szöveg a hiteles.

A jelen cikk nem érinti a nemzetközi egyezmények terén alkalmazandó rendelkezéseket."

13 A közigazgatásban és az igazságszolgáltatásban használt nyelvekre a nyelvhasználatról szóló, 1984. február 24-i törvény 3. cikke vonatkozik, amely a következőképpen rendelkezik:

„A közigazgatási eljárásban, a peres és nemperes eljárások során, valamint az igazságszolgáltatásban a francia, a német és a luxemburgi nyelv egyaránt használható, az egyes területekre vonatkozó különös rendelkezések sérelme nélkül."

14 A 2002. november 13-i törvény 3. cikke (1) bekezdésének megfelelően annak az ügyvédnek, aki a képesítését a Luxemburgi Nagyhercegségtől eltérő, valamely más tagállamban szerezte (a továbbiakban: európai ügyvéd), ez utóbbi tagállam valamely ügyvédi kamarájának névjegyzékében kell szerepelnie ahhoz, hogy ott az eredeti szakmai címével gyakorolhassa tevékenységét.

15 Ugyanezen törvény 3. cikkének (2) bekezdése értelmében:

„A Luxembourgi Ügyvédi Kamara tanácsa, amelyet az európai ügyvéd az iránti kérelemmel keres meg, hogy tevékenységét az eredeti szakmai címét viselve gyakorolhassa, bejegyzi az európai ügyvédet a kamara névjegyzékébe, a kamarai tanács számára az arról való meggyőződést szolgáló személyes elbeszélgetést követően, hogy az európai ügyvéd legalább az 1991. augusztus 10-i törvény 6. cikke (1) bekezdése d) pontja szerinti nyelvek ismeretével rendelkezik, és amennyiben az

1991. augusztus 10-i törvény 6. cikke (1) bekezdésének a) pontjában, c) pontjának első mondatában és d) pontjában foglalt iratok, valamint az érintett európai ügyvéd saját tagállamának hatáskörrel rendelkező hatóságánál történt bejegyzése igazolásának benyújtása megtörtént. [...]

[...]"

16 A 2002. november 13-i törvény 3. cikkének (3) bekezdése szerint az ugyanezen cikk (2) bekezdésében foglalt, bejegyzést megtagadó határozatot megfelelően indokolni kell, és azt közölni kell az érintett ügyvéddel, valamint azzal szemben „az 1991. augusztus 10-i törvény 26. cikkének (7) és azt követő bekezdéseiben foglalt, ott meghatározott feltételek és eljárások szerinti jogorvoslati lehetőségek" állnak rendelkezésre.

17 Az 1991. augusztus 10-i törvény 26. cikkének (7) bekezdése az érintett számára, többek között az ügyvédi névjegyzékbe való bejegyzés megtagadása esetén, biztosítja a fegyelmi és ügyviteli tanácshoz való fordulás lehetőségét.

18 E szerv összetételére ugyanezen törvény 24. cikke vonatkozik, amely a következőket mondja ki:

„(1) Jelen törvény értelmében létrejön a fegyelmi és ügyviteli tanács, amely az I. ügyvédi névjegyzékben szereplő öt ügyvédből áll, akik közül négyet a Luxembourgi Ügyvédi Kamara közgyűlése, egyet pedig a Diekirchi Ügyvédi Kamara közgyűlése választ meg egyszerű többséggel. A Luxembourgi Ügyvédi

Kamara közgyűlése négy póttagot, a Diekirchi Ügyvédi Kamara közgyűlése pedig egy póttagot választ. Az aktív tagot akadályoztatása esetén annak a kamarának a póttagja helyettesíti – szolgálati rangsor szerint –, amelynek az illető a tagja, az illető saját kamarája póttagjainak akadályoztatása esetén pedig a másik kamara póttagja.

(2) A tagok megbízatása a megválasztásukat követő szeptember 15-től számított két évre szól. Az aktív tag vagy a póttag helyének megüresedése esetén annak helyettesét a fegyelmi és ügyviteli tanács kooptálással választja ki. Az aktív tag és a kooptálással kiválasztott póttag megbízatása addig az időpontig tart, ameddig annak a megválasztott tagnak a megbízatása szól, akit helyettesít. A fegyelmi és ügyviteli tanács tagjai újraválaszthatók.

(3) A fegyelmi és ügyviteli tanács elnököt és alelnököt választ. Amennyiben az elnök vagy az alelnök akadályoztatva van, a tanács elnökségét a szolgálati rangsor szerinti legrégebbi címmel rendelkező tag látja el. A tanács legfiatalabb tagja látja el a titkári teendőket.

(4) A fegyelmi és ügyviteli tanács tagjainak luxemburgi állampolgársággal kell rendelkezniük, legalább öt éve szerepelniük kell az I. ügyvédi névjegyzékben, és nem lehetnek tagjai a kamara valamely más tanácsának.

(5) Amennyiben a fegyelmi és ügyviteli tanácsot az előbbiek szerinti módon nem lehet létrehozni, tagjait a kamara azon tanácsa jelöli ki, amelynek a helyettesítendő tagok a tagjai."

19 Az 1991. augusztus 10-i törvény 28. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy a fegyelmi és ügyviteli tanács határozataival szemben fellebbezésnek van helye.

20 A 2002. november 13-i törvény előtti változata szerint e cikk (2) bekezdése a következőképpen rendelkezett:

„E célból létrejön a fegyelmi és ügyviteli fellebbezési tanács, amely a Cour d'appel (fellebbviteli bíróság) két bírájából, és egy, az I. ügyvédi névjegyzékben szereplő ügyvédülnökből áll.

A bírákat és az őket helyettesítő póttagokat, valamint a tanács titkárát a nagyherceg rendeletével, a Cour supérieure de justice (legfelsőbb bíróság) előtt, két éves időtartamra nevezik ki. Javadalmazásuk a nagyherceg rendeletében kerül meghatározásra.

Az ülnöki tisztet betöltő ügyvédet és az őt helyettesítő póttagot a nagyherceg rendeletével, két éves időtartamra nevezik ki, és őket a kamara egyes tanácsai által minden egyes posztra az I. ügyvédi névjegyzékben legalább öt éve szereplő, legalább három kiválasztott ügyvéd nevét tartalmazó listáról választják ki.

Az ülnöki megbízatás összeférhetetlen a kamara valamelyik tanácsában vagy a fegyelmi és ügyviteli tanácsban vállalt tagsággal.

A fegyelmi és ügyviteli fellebbezési tanács a Cour supérieure de justice székhelyén található, ahol egyúttal a titkársági szolgálat is működik."

21 A 2002. november 13-i törvény 14. cikkével módosított 1991. augusztus 10-i törvény 28. cikkének (2) bekezdése a módosítást követően a következőképpen rendelkezik:

„E célból létrejön a fegyelmi és ügyviteli fellebbezési tanács, amely a Cour d'appel (fellebbviteli bíróság) két bírájából, és három, az I. ügyvédi névjegyzékben szereplő ügyvédülnökből áll.

[...]

Az ülnöki tisztet betöltő ügyvédeket és az őket helyettesítő póttagokat a nagyherceg rendeletével, két éves időtartamra nevezik ki, és őket a kamara egyes tanácsai által minden egyes posztra az I. ügyvédi névjegyzékben legalább öt éve szereplő, legalább öt kiválasztott ügyvéd nevét tartalmazó listáról választják ki.

[...]

A fegyelmi és ügyviteli fellebbezési tanács üléseinek elnökségét a szolgálati rangsor szerinti rangidős bíró látja el."

22 A 2002. november 13-i törvény 14. cikkével módosított 1991. augusztus 10-i törvény 8. cikkének (3) bekezdése értelmében az egyes kamarák ügyvédi névjegyzéke négy jegyzékből áll, nevezetesen:

„1. az 5. és 6. cikk feltételeinek megfelelő, és a törvény által előírt gyakorlat végén sikeresen vizsgát tett ügyvédek nevét tartalmazó I. névjegyzék;

2. az 5. és 6. cikk feltételeinek megfelelő ügyvédek nevét tartalmazó II. névjegyzék;

3. a tiszteletbeli ügyvédek nevét tartalmazó III. névjegyzék;

4. a tevékenységüket az eredeti szakmai címüket használva gyakorló ügyvédek nevét tartalmazó IV. névjegyzék."

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatali kérdések

23 G. J. Wilson brit állampolgársággal rendelkező ügyvéd (barrister). 1975 óta tagja az angliai és walesi ügyvédi kamarának. 1994 óta folytat ügyvédi tevékenységet Luxembourgban.

24 2003. április 29-én G. J. Wilsont a kamarai tanács a 2002. november 13-i törvény 3. cikkének (2) bekezdése szerinti személyes elbeszélgetésre hívta be.

25 2003. május 7-én G. J. Wilson e személyes elbeszélgetésen egy luxembourgi ügyvéd kíséretében jelent meg, a kamarai tanács azonban megtagadta, hogy ez utóbbi személy részt vegyen az említett elbeszélgetésen.

26 A 2003. május 14-i ajánlott levélben a kamarai tanács közölte G. J. Wilsonnal azon határozatát, miszerint megtagadja a tevékenységüket eredeti szakmai címüket használva gyakorló ügyvédek IV. névjegyzékébe történő bejegyzését. E határozatot a következőképpen indokolta:

„Mivel a kamarai tanács önt előzetesen tájékoztatta arról, hogy nem engedélyezi másik ügyvéd olyan részvételét, amelyet a törvény nem tesz lehetővé, ön pedig megtagadta a szóbeli elbeszélgetésen [...] ügyvéd úr jelenléte nélkül való részvételt; ezért a kamarai tanács nem tudott meggyőződni arról, hogy ön az 1991. augusztus 10-i törvény 6. cikke (1) bekezdése d) pontjának megfelelően rendelkezik-e a megfelelő nyelvismeretekkel [...]."

27 E levélben a kamarai tanács arról értesítette G. J. Wilsont, hogy „az 1991. augusztus 10-i törvény 26. cikke (7) bekezdésének megfelelően, a jelen határozat a fegyelmi és ügyviteli tanácshoz (Boîte Postale 575, L-1025 Luxembourg) benyújtott fellebbezési kérelemmel a jelen határozat kézhezvételétől számított negyven napon belül megtámadható."

28 2003. július 28-i kérelmével G. J. Wilson ezen megtagadó határozattal szemben hatályon kívül helyezés iránt keresetet nyújtott be a luxembourgi közigazgatási bírósághoz.

29 2004. május 13-i ítéletében e bíróság megállapította hatáskörének hiányát az említett kereset elbírálására.

30 A közigazgatási bíróság hivatalához 2004. június 22-én érkezett kérelmével G. J. Wilson ezen ítélettel szemben fellebbezést nyújtott be.

31 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy az a kérdés, hogy a luxemburgi jogalkotás által létrehozott fellebbezési eljárás összhangban van-e a 98/5 irányelv 8. cikkével, közvetlenül visszahat a közigazgatási bíróságoknak az alapeljárásbeli jogvita elbírálására való hatáskörének kérdésére. Az ügy érdemével kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy a luxemburgi jog azon rendelkezései, amelyek bevezetik a nyelvismeret ellenőrzését azon európai ügyvédek esetében, akik tevékenységüket Luxemburgban óhajtják gyakorolni, összeegyeztethető-e a közösségi joggal.

32 E körülményekre tekintettel, a Cour administrative felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) A [...] 98/5 irányelv 9. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan jogorvoslati eljárás, mint a 2002. november 13-i törvénnyel módosított 1991. augusztus 10-i törvény által bevezetett eljárás?

2) Pontosabban: az olyan fellebbviteli szervek, mint a fegyelmi és ügyviteli tanács vagy a fegyelmi és ügyviteli fellebbezési tanács, a »belső jog szerinti bírósági jogorvoslati fórumnak« minősülnek-e a 98/5 irányelv 9. cikke értelmében, és e cikket úgy kell-e értelmezni, mint amellyel ellentétes az olyan jogorvoslati lehetőség, amely előírja az ilyen jellegű szervhez vagy szervekhez való fordulást azt megelőzően, hogy valamely jogkérdéssel kapcsolatban megnyílna [az említett cikk értelmében vett] »bírósághoz« való fordulás lehetősége?

3) Joga van-e valamely tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságainak egy másik tagállam ügyvédjének az [98/5] irányelv 5. cikkében meghatározott tevékenységei eredeti szakmai címének használatával való állandó jelleggel történő gyakorlásának jogát ahhoz a feltételhez kötni, hogy az rendelkezzen [az előbbi] tagállam nyelveinek ismeretével?

4) Konkrétan, a hatáskörrel rendelkező hatóságok támaszthatnak-e olyan feltételt, hogy a hivatás gyakorlásának e joga ahhoz legyen kötött, hogy az ügyvédnek a fogadó tagállam minden egyes (vagy azok közül több) nyelvéből szóbeli elbeszélgetésen kell részt vennie annak érdekében, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság meggyőződhessen arról, hogy az ügyvéd rendelkezik-e a három nyelv mindegyikének ismeretével, és ha igen, akkor – ha egyáltalán léteznek – melyek a szükséges eljárási garanciák?"

Az első és a második kérdésről

A Bíróságnak az e kérdések megválaszolására való hatásköre és a kérdések elfogadhatósága

33 A luxembourgi ügyvédi kamara, amelyet a luxemburgi kormány is támogat, azt állítja, hogy az első két kérdés elbírálására a Bíróságnak nincs hatásköre. Ugyanis az első két kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság a 98/5 irányelv 9. cikkének értelmezését kéri a nemzeti rendelkezésekre tekintettel. Tehát állítása szerint a Bíróságnak nincs hatásköre sem a nemzeti rendelkezések közösségi joggal való összeegyeztethetőségének vizsgálatára, sem e rendelkezések értelmezésére.

34 Az bizonyos, hogy a Bíróság nem dönthet az EK 234. cikk alapján indított eljárásban a belső jogszabályoknak a közösségi jogi rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségéről (lásd különösen a C-130/93. sz. Lamaire-ügyben 1994. július 7-én hozott ítélet [EBHT 1994., I-3215. o.] 10. pontját). Ezenkívül az említett cikk által létrehozott bírósági együttműködési rendszer keretében, a nemzeti rendelkezések értelmezése a nemzeti bíróságok, és nem a Bíróság hatáskörébe tartozik (lásd különösen a C-37/92. sz., Vanacker és Lesage ügyben 1993. október 12-én hozott ítélet [EBHT 1993., I-4947. o.] 7. pontját).

35 Ezzel szemben a Bíróság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy tájékoztassa a kérdést előterjesztő bíróságot minden olyan, a közösségi jog releváns értelmezésére vonatkozó szempontról, amelyek lehetővé teszik számára a belső jogszabályoknak a közösségi jogi rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségének értékelését (lásd különösen a fent hivatkozott Lamaire-ügyben hozott ítélet 10. pontját).

36 Jelen esetben az első két kérdés a 98/5 irányelv 9. cikkének olyan értelmezésére irányuló kérelem, amely lehetővé teszi a kérdést előterjesztő bíróság számára a luxemburgi jogalkotás által létrehozott jogorvoslati eljárás e cikkel való összeegyeztethetőségének értékelését. Következésképpen a kérdések a Bíróság hatáskörébe tartoznak.

37 A luxembourgi ügyvédi kamara többek között azt állítja, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem tartalmaz ismertetést a szóban forgó, alapeljárásbeli fellebbviteli szervek jellegéről, összetételéről és működéséről, ami gátolja a Bíróságot abban, hogy hasznos választ adjon a kérdést előterjesztő bíróság számára az első két kérdéssel kapcsolatban.

38 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, annak érdekében, hogy a közösségi jognak a nemzeti bíróság számára hasznos értelmezéséhez el lehessen jutni, ez utóbbinak meg kell határoznia azon ténybeli és szabályozási keretet, amelybe az általa feltett kérdés illeszkedik, vagy legalábbis ki kell fejtenie azon ténybeli feltevéseket, amelyeken e kérdések alapulnak (lásd különösen a Bíróságnak C-67/96. sz. Albany-ügyben 1999. szeptember 21-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-5751. o.] 39. pontját és C-51/96. és C-191/97. sz., Deliège egyesített ügyekben 2000. április 11-én hozott ítéletének [EBHT 2000., I-2549. o.] 30. pontját).

39 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokban szolgáltatott információknak nemcsak azt kell lehetővé tenniük a Bíróság számára, hogy hasznos választ adhasson, hanem lehetőséget kell adniuk a tagállamok kormányainak, valamint más érdekelt feleknek is arra, hogy – a Bíróság alapokmánya 23. cikkének megfelelően –

előterjeszthessék észrevételeiket. A Bíróságra hárul e lehetőség védelmének biztosítása, tekintettel arra, hogy az említett rendelkezés értelmében az érdekelt felekkel csak az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokat közlik (lásd különösen a fent hivatkozott Albany-ügyben hozott ítélet 40. pontját és a C-145/03. sz. Keller-ügyben 2005. április 12-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-2529. o.] 30. pontját).

40 Jelen esetben, egyrészt az alapeljárásban résztvevő felek, a tagállamok kormányai és az Európai Közösségek Bizottsága által előterjesztett észrevételekből az következik, hogy ők hasznosan tudtak állást foglalni az első két kérdéssel kapcsolatban.

41 Másrészt, a Bíróság szerint őt megfelelően tájékoztatták a kérdést előterjesztő határozatban és az észrevételekben azon információkról, amelyek számára ahhoz szükségesek, hogy hasznosan válaszolja meg a feltett kérdéseket.

42 A fentiekből következik, hogy a Bíróságnak az első két kérdést meg kell válaszolnia.

Az ügy érdeméről

43 Az első két kérdéssel, amelyeket célszerű együtt tárgyalni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kéri a Bíróságot, hogy értelmezze a 98/5 irányelv 9. cikke értelmében vett belső jog szerinti bírósági jogorvoslat fogalmát az olyan jogorvoslati eljárás tekintetében, mint a luxemburgi szabályozás által kialakított eljárás.

44 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 98/5 irányelv 9. cikke előírja, hogy a fogadó tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságainak olyan határozatai ellen, amelylyel a tevékenységét eredeti szakmai címével gyakorolni kívánó ügyvéd bejegyzését megtagadja, a belső jog szerinti bírósági jogorvoslatnak van helye.

45 E rendelkezésből következik, hogy a tagállamok kötelesek azon intézkedések meghozatalára, amelyek kellőképpen hatékonyak a 98/5 irányelv céljának megvalósításához, és azokat olyan módon meghozni, hogy az így keletkező jogokra az érintett személyek eredményesen hivatkozhassanak a nemzeti bíróságok előtt (lásd analógiaként a 222/84. sz. Johnston-ügyben 1986. május 15-én hozott ítélet [EBHT 1986., 1651. o.] 17. pontját).

46 Így tehát – ahogyan azt a francia kormány és a Bizottság is kiemelte – az említett rendelkezés által előírt bírósági felülvizsgálat a közösségi jog általános elvének kifejeződése, amely a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiból ered, és amely megerősítésére az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Védelméről szóló Európai Egyezmény 6. és 13. cikkében került sor (lásd különösen a Bíróság fent hivatkozott Johnston-ügyben hozott ítéletének 18. pontját; a 222/86. sz., Heylens és társai ügyben 1987. október 15-én hozott ítéletének [EBHT 1987., 4097. o.] 14. pontját; a C-424/99. sz., Bizottság kontra Ausztria ügyben 2001. november 27-én hozott ítéletének [EBHT 2001., I-9285. o.] 45. pontját és a C-459/99. sz. MRAX-ügyben 2002. július 25-én hozott ítéletének [EBHT 2005., I-6591. o.] 101. pontját).

47 Annak érdekében, hogy a 98/5 irányelvben foglalt jogok hatékony bírósági védelme biztosított legyen, az ezen irányelv 3. cikkében foglalt, bejegyzést megtagadó határozatokkal szembeni fellebbezés elbírálása céljából megkeresett fórumnak meg kell felelnie a közösségi jog által meghatározott értelemben vett bíróság fogalmának.

48 Az említett fogalmat a Bíróság az EK 234. cikk értelmében vett nemzeti bíróság fogalmára vonatkozó ítélkezési gyakorlata szerint egyes olyan tényezők kimondásával írta körül, amelyeknek az adott fórumnak meg kell felelnie, és amelyek közé tartozik az, hogy a törvény alapján jött-e létre, állandó jelleggel működik-e, hatásköre kötelező jellegű-e, az eljárása kontradiktórius jellegű-e, és jogszabályokat alkalmaz-e (lásd ebben az értelemben különösen a Bíróság 61/65. sz. Vaassen-Göbbels-ügyben

1966. június 30-án hozott ítéletének [EBHT 1966., 377. o.] 395. pontját és a C-54/96. sz., Dorsch Consult ügyben 1997. szeptember 17-én hozott ítéletének [EBHT 1997., I-4961. o.] 23. pontját), valamint hogy független-e és pártatlan-e (lásd ebben az értelemben különösen a Bíróság 14/86. sz., Pretore di Salò kontra X ügyben 1987. június 11-én hozott ítéletének [EBHT 1987., 2545. o.] 7. pontját; a 338/85. sz. Pardini-ügyben 1988. április 21-én hozott ítéletének [EBHT 1988., 2041. o.] 9. pontját és a C-17/00. sz. De Coster-ügyben 2001. november 29-én hozott ítéletének [EBHT 2001., I-9445. o.] 17. pontját).

49 A függetlenség fogalma, amely az ítélethozatali tevékenység elengedhetetlen része, mindenekelőtt azt jelenti, hogy az érintett fórum ahhoz a hatósághoz képest, amely a fellebbezéssel megtámadott határozatot hozta, kívülállónak minősüljön (lásd ebben az értelemben különösen a Bíróság C-24/92. sz. Corbiau-ügyben 1993. március 30-án hozott ítéletének [EBHT 1993., I-1277. o.] 15. pontját és a C-516/99. sz. Schmid-ügyben 2002. május 30-án hozott ítéletének [EBHT 2002., I-4573. o.] 36. pontját).

50 A függetlenség fogalma többek között két szemponttól függ.

51 Az első, külső szempont azt feltételezi, hogy a fórum védett legyen az olyan külső beavatkozástól vagy nyomástól, amely veszélyeztetheti tagjai ítéletalkotásának függetlenségét az eléjük kerülő jogvitát illetően (lásd ebben az értelemben a Bíróságnak a C-103/97. sz., Köllensperger és Atzwanger ügyben 1999. február 4-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-551. o.] 21. pontját és a C-407/98. sz., Abrahamsson és Anderson ügyben 2000. július 6-án hozott ítéletének [EBHT 2000., I-5539. o.] 36. pontját; lásd még ugyanezen értelemben az EJEB Campbell és Fell kontra Egyesült Királyság ügyben 1984. június 28-án hozott ítéletének [A. sorozat, 80. szám] 78. §-át). Ezen ilyen külső tényezőkkel szembeni nélkülözhetetlen szabadság megkövetel bizonyos olyan megfelelő garanciákat, mint az elmozdíthatatlanság, amelyek az ítélethozatal feladatával megbízott személyek védelmére szolgálnak (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-9/97. és C-118/97. sz., Jokela és Pitkäranta ügyben 1998. október 22-én hozott ítéletének [EBHT 1998., I-6267. o.] 20. pontját).

52 A második, belső szempont a pártatlanság fogalmát öleli fel, és egyenlő távolságtartást jelent a jogvitában részt vevő felektől, illetve e felek azon érdekeitől,

amelyek a jogvita tárgyát képezik. E szempont megkívánja az objektivitást (lásd ebben az értelemben, a fent hivatkozott Abrahamsson és Anderson ügyben hozott ítélet 32. pontját), valamint azt, hogy a jogvita megoldása során a jogszabály szigorú alkalmazásán kívül semmilyen más érdek ne érvényesüljön.

53 Ezek a függetlenségi és pártatlansági garanciák olyan szabályok meglétét igénylik – különösen ami a fórum összetételét, a kinevezést, a megbízatás időtartamát, valamint az elfogultsági okokat, a kizárási okokat, és a tagok elmozdítását illeti –, amelyek az e fórum illetékessége alá tartozó személyek számára biztosítják minden jogos kétség kizárását az említett fórum befolyásolhatatlanságát illetően a külső tényezőkkel szemben, valamint semlegességét az ütköző érdekek vonatkozásában (lásd e tekintetben a fent hivatkozott Dorsch Consult ügyben hozott ítélet 36. pontját; a Köllensperger és Atzwanger ügyben hozott ítélet 20–30. pontját; valamint a De Coster-ügyben hozott ítélet 18–21. pontját; lásd még ebben az értelemben az EJEB De Cubber kontra Belgium ügyben 1984. október 26-án hozott ítéletének [A. sorozat, 86. szám] 24. §-át).

54 Jelen esetben a fegyelmi és ügyviteli tanács összetételére – ahogyan azt az 1991. augusztus 10-i törvény 24. cikke meghatározza – az jellemző, hogy abban kizárólag luxemburgi állampolgárságú ügyvédek vannak jelen, akiknek a neve szerepel az I. ügyvédi névjegyzékben – nevezetesen azon ügyvédek névjegyzékében, akik luxemburgi szakmai címüket viselve gyakorolják tevékenységüket és a gyakorlati idő végén sikeresen vizsgát tettek –, és akiket a Luxembourgi és a Diekirch-i Ügyvédi Kamara közgyűlése megválasztott.

55 Ami a fegyelmi és ügyviteli fellebbezési tanácsot illeti, az 1991. augusztus 10-i törvény 28. cikke (2) bekezdésének a 2002. november 13-i törvény 14. cikkével történt módosítása jelentős súlyt fektet – a hivatásos bírákhoz képest – az ülnök tagokra, akiknek ugyenezen jegyzékben kell szerepelniük, és akiket a jelen ítélet előző pontjában foglalt kamarák tanácsai jelölnek ki.

56 Ahogyan arra a főtanácsnok indítványának 47. pontjában rámutatott, a kamarai tanács – amelynek tagjai az 1991. augusztus 10-i törvény 16. cikke értelmében olyan

ügyvédek, akiknek a neve szerepel az I. ügyvédi névjegyzékben – bírálja el az európai ügyvédkénti bejegyzést megtagadó, felülvizsgálat alá vont határozatokat elsőfokon egy olyan szerv által, amely kizárólag az e jegyzékben szereplő ügyvédekből áll, majd másodfokon egy olyan szerv által, amely többségében szintén ilyen ügyvédekből áll.

57 Az az európai ügyvéd, akinek a IV. ügyvédi névjegyzékbe történő bejegyzését a kamarai tanács megtagadta, e körülmények között jogosan feltételezheti azt, hogy az adott esettől függően, e szervek tagjainak egésze vagy többsége az övével ellentétes érdekekkel rendelkezik, nevezetesen azzal, hogy megerősítse azt a határozatot, amellyel a piacról eltávolítanak egy olyan versenytársat, aki szakmai képesítését valamely más tagállamban szerezte, és joggal tarthat attól, hogy a szóban forgó érdekek viszonylatában nem lesz meg az egyenlő távolság (lásd ebben az értelemben az EJEB Langborger kontra Svédország ügyben 1989. június 22-én hozott ítéletének [A. sorozat, 155. szám] 35. §-át).

58 A szervek összetételére vonatkozó, az alapeljárásban szóban forgókhoz hasonló szabályok ezért nem tűnnek olyan jellegűeknek, mint amelyek megfelelő pártatlanságot biztosítanak.

59 A luxembourgi ügyvédi kamara állításával ellentétben, az ezen összetételre vonatkozó szabályokhoz fűződő aggodalmakon nem javít az a jogorvoslati lehetőség, amelyet az 1991. augusztus 10-i törvény 29. cikkének (1) bekezdése a fegyelmi és ügyviteli fellebbezési tanács határozataival szemben biztosít.

60 Ugyanis a 98/5 irányelv 9. cikke, ha nem is zárja ki a valamely nem bírósági szerv előtti előzetes jogorvoslatot, nem rendelkezik úgy, hogy a bírósági útnak az érdekelt számára csak egy más jellegű jogorvoslat esetleges kimerítését követően kell rendelkezésre állnia. Mindenesetre, amennyiben a nemzeti jogszabály egy nem bírósági szerv előtti jogorvoslatról rendelkezik, az említett 9. cikk megkívánja a közösségi jog értelmében vett olyan bírósághoz történő ésszerű határidőn belüli tényleges fordulás lehetőségét (lásd analógiaként a C-238/99. P., C-244/99. P.,

C-245/99. P., C-247/99. P., C-250/99. P.–C-252/99. P. és C-254/99. P. sz., Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2002. október 15-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-8375. o.] 180–205. és 223–234. pontját), amely mind a ténybeli, mind a jogi elemeket illetően hatáskörrel rendelkezik az ügy elbírálására.

61 Tehát függetlenül attól a kérdéstől, hogy a két, nem bírósági szervhez való előzetes fordulás összebékíthető-e az ésszerű határidő követelményével, a Luxemburgi Nagyhercegség Cour de cassation-ja hatáskörét a jogkérdésekre korlátozva értelmezte, olyannyira, hogy így nem rendelkezett korlátlan igazságszolgáltatási jogkörrel (lásd ebben az értelemben az EJEB Incal kontra Törökország ügyben 1998. június 9-én hozott ítéletének [*Recueil des arrêts et décisions* 1998-IV, 1547. o.] 72. §-át).

62 A fentiekre tekintettel az első két kérdést úgy kell megválaszolni, hogy a 98/5 irányelv 9. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan jogorvoslati eljárás, amelynek keretében az említett irányelv 3. cikkében foglalt bejegyzést megtagadó határozat elsőfokon egy olyan szerv előtt támadható meg, amely kizárólag a tevékenységüket a fogadó tagállam szakmai címét viselve gyakorló ügyvédekből áll, másodfokon pedig egy olyan szerv előtt, amely többségében ugyanilyen ügyvédekből áll, amikor az e tagállam legfelsőbb bírósága előtti semmisségi panasz a bírósági felülvizsgálatot nem a ténykérdésben, hanem kizárólag jogkérdésben teszi lehetővé.

A harmadik és a negyedik kérdésről

63 Harmadik és negyedik kérdésében – melyeket célszerű együtt vizsgálni – a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy adott esetben a közösségi jog milyen

feltételek esetén teszi lehetővé a fogadó tagállam számára azt, hogy az ügyvédi tevékenységnek az említett tagállamban a saját tagállam szakmai címét használva állandó jelleggel történő gyakorlását annak ellenőrzésétől tegye függővé, hogy az ügyvéd rendelkezik-e e tagállam nyelveinek ismeretével.

64 E tekintetben, ahogyan az a 98/5 irányelv (6) preambulumbekezdéséből következik, az irányelv révén a közösségi jogalkotó különösen a hatáskörrel rendelkező hatóságoknál történő bejegyzés nemzeti szabályainak azon eltéréseit óhajtotta megszüntetni, amelyek egyenlőtlenségeknek és a szabad mozgás akadályainak forrását képezték (lásd még ebben az értelemben a Bíróság C-168/98. sz., Luxemburg kontra Parlament és Tanács ügyben 2000. november 7-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-9131. o.] 64. pontját).

65 E körülmények között, a 98/5 irányelv 3. cikke előírja a tevékenységét a szakmai képesítésének megszerzése szerinti tagállamtól eltérő tagállamban gyakorolni kívánó ügyvéd számára, hogy ez utóbbi a tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságánál bejegyeztesse magát, amelynek be kell jegyeznie az ügyvédet, „ha az ügyvéd bemutatja a saját tagállamának hatáskörrel rendelkező hatóságánál történt bejegyzését bizonyító igazolást".

66 Figyelembe véve a 98/5 irányelv célját, amelyre a jelen ítélet 64. pontjában emlékeztettünk, – az Egyesült Királyság Kormányához és a Bizottsághoz hasonlóan – meg kell állapítani, hogy a közösségi jogalkotó az említett irányelv 3. cikkében az általa biztosított jog érvényesítéséhez szükséges előfeltételek teljes harmonizációját kívánta megvalósítani.

67 Így tehát a saját tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságánál történt bejegyzés igazolásának a fogadó tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságánál történő bemutatása az egyetlen olyan feltétel, amelyhez a fogadó tagállam az érdekelt bejegyzését kötheti, és amely szerint ő ez utóbbi tagállamban saját tagállamának szakmai címét viselve gyakorolhatja tevékenységét.

68 Ezen elemzést megerősítette az ügyvédi hivatásnak a képesítés megszerzése országától eltérő tagállamokban történő folyamatos gyakorlásának elősegítéséről szóló európai parlamenti és a tanácsi irányelvtervezet (COM(94) 572 végleges) indokolása, amelyben, a 3. cikkhez fűzött kommentár kimondja, hogy: „[a fogadó tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságánál történő] bejegyzésre joga van, mihelyt a kérelmező bemutatja a saját tagállamának hatáskörrel rendelkező hatóságánál történt bejegyzésének igazolását".

69 Így tehát, ahogyan azt a Bíróság már korábban kiemelte, a közösségi jogalkotónak – figyelemmel a migráns ügyvédek meghatározott kategóriája alapvető letelepedési szabadsága gyakorlásának megkönnyítésére – tartózkodnia kell attól, hogy az érdekeltek ismereteire vonatkozó előzetes ellenőrzési rendszert részesítsen előnyben (lásd a fent hivatkozott Luxemburg kontra Parlament és Tanács ügyben hozott ítélet 43. pontját).

70 Ezért a 98/5 irányelv nem engedi meg, hogy az európai ügyvédnek a fogadó tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságánál történő bejegyzése egy olyan elbeszélgetéshez legyen köthető, amely az említett hatóság számára lehetővé teszi, hogy meggyőződjön arról, hogy az érdekelt rendelkezik-e a tagállam nyelveinek ismeretével.

71 Ahogyan azt G. J. Wilson, az Egyesült Királyság Kormánya és a Bizottság kiemelte, az európai ügyvéd ismereteinek – különösen nyelvi ismereteinek – előzetes ellenőrzésének rendszeréről való lemondás mindenképpen következik a 98/5 irányelv alapján azon szabályokból, amelyek a jogalanyok védelmét és a hatékony igazságszolgáltatást kívánják biztosítani a Közösségben elfogadható szinten (lásd a fent hivatkozott Luxemburg kontra Parlament és Tanács ügyben hozott ítélet 32. és 33. pontját).

72 Így a 98/4 irányelv 4. cikkében az európai ügyvédek számára előírt azon kötelezettségnek, hogy hivatásukat a fogadó tagállamban saját tagállamuk szakmai

címét használva kell gyakorolniuk, az irányelv (9) preambulumbekezdése szerint az a célja, hogy lehetővé tegye a különbségtételt közöttük és az említett tagállamban képesítést szerzett ügyvédek között, annak érdekében, hogy az érintett ügyfelek tájékoztatást kapjanak arról a tényről, hogy az a szakember, akire érdekeik védelmét kívánják bízni, képesítését nem ebben a tagállamban szerezte (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Luxemburg kontra Parlament és Tanács ügyben hozott ítélet 34. pontját), és nem feltétlenül rendelkezik az ügyének viteléhez szükséges megfelelő – különösen nyelvi – ismeretekkel.

73 Ami a bíróságok előtti felek képviseletével és védelmével kapcsolatos tevékenységeket illeti, a tagállamok számára megengedett, hogy – a 98/5 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének megfelelően – előírják a tevékenységüket a saját tagállamuk szakmai címét használva gyakorló európai ügyvédeknek, hogy a megkeresett bíróság előtt rendszeresen eljárni jogosult másik ügyvéddel, aki szükség esetén felelősségre vonható, vagy a bíróság előtt eljáró „avoué"-val (fellebbviteli bíróságok mellett működő jogi képviselővel) együttműködve járjon el. Ez a lehetőség biztosítja az európai ügyvédnek a fogadó tagállam igazságszolgáltatásban használatos nyelveinek ismeretére vonatkozó esetleges hiányosságainak kiküszöbölését.

74 A 98/5 irányelv 6. és 7. cikkének értelmében az európai ügyvédnek nemcsak a saját tagállama, hanem a fogadó tagállam szakmai és etikai szabályait is tiszteletben kell tartania, aminek az elmulasztása fegyelmi szankciókat és szakmai felelősségének megállapítását vonja maga után (lásd a fent hivatkozott Luxemburg kontra Parlament és Tanács ügyben hozott ítélet 36–41. pontját). Az ügyvédekre alkalmazandó etikai szabályok között leggyakrabban – az Európai Unió Ügyvédi Kamaráinak Tanácsa (CCBE) által elfogadott szakmai etikai kódexben foglaltakhoz hasonlóan – az a fegyelmi szempontból szankcionált kötelezettség szerepel, hogy az ügyvéd ne vállaljon olyan ügyet, amelyről tudja, vagy tudnia kellene, hogy meghaladja a kompetenciáját, például a nyelvi ismereteinek hiánya miatt (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Luxembourg kontra Parlament és Tanács ügyben hozott ítélet 42. pontját). Ugyanis a fogadó tagállam ügyfeleivel, közigazgatási hatóságaival és szakmai szervezeteivel folytatott párbeszéd, csakúgy, mint az említett tagállam hatóságai által kiadott szakmai etikai szabályok tiszteletben tartása, olyan jellegűek, hogy az európai ügyvéd részéről megfelelő nyelvismeretet, vagy annak esetleges hiányosságai esetén segítség igénybevételét teszik szükségessé.

75 Ahogyan azt a Bizottság tette, azt is ki kell emelni, hogy a 98/5 irányelv egyik célja – (5) preambulumbekezdése értelmében – annak biztosítása, hogy „az ügyvédek a saját országuk szakmai címeit viselve állandó jelleggel működhessenek a fogadó tagállamban, és ez megfelel a jogi szolgáltatásokat igénybevevők szükségleteinek, akik, különösen a belső piac következtében folyamatosan gyarapodó kereskedelmi kapcsolatok miatt, jogi tanácsot kérnek a határokon átnyúló ügyletek lebonyolításához, amelyekben a nemzetközi, a közösségi és a nemzeti jogszabályok gyakran fedik egymást". Az ilyen nemzetközi ügyekben, akárcsak az olyan ügyekben, amelyek a fogadó tagállamtól eltérő más tagállam jogával kapcsolatosak, nincs feltétlenül szükség a fogadó tagállam nyelveinek olyan szintű ismeretére, mint amely annak az ügynek a viteléhez szükséges, amelyben e másik tagállam joga alkalmazandó.

76 Végül tehát rá kell mutatni arra, hogy az európai ügyvédnek a fogadó tagállam ügyvédeivel azonos megítélése, amelyhez a 98/5 irányelv (14) preambulumbekezdése értelmében és ezen irányelv 10. cikke alapján az szükségeltetik, hogy az érdekelt ügyvéd igazolja, hogy a fogadó tagállam jogával kapcsolatban legalább három éven át ténylegesen és rendszeresen ügyvédi tevékenységet folytatott, vagy ennél rövidebb időtartam esetén igazolja mindazon szaktudást, képzést vagy szakmai tapasztalatot, amelyet e tagállam jogával kapcsolatban szerzett. Ez az előírás lehetővé teszi a fogadó tagállam hivatásrendjébe beilleszkedni kívánó európai ügyvéd számára azt, hogy elsajátítsa az említett tagállam nyelvét vagy nyelveit.

77 Az előbbiekben kifejtettekre tekintettel, a harmadik és negyedik kérdést úgy kell megválaszolni, hogy a 98/5 irányelv 3. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a tevékenységét a saját tagállamának szakmai címét használva gyakorolni kívánó ügyvédnek a szakmai képesítés megszerzése szerinti tagállamtól eltérő tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságánál történő bejegyzése nem köthető annak előzetes ellenőrzéséhez, hogy rendelkezik-e a fogadó tagállam nyelveinek ismeretével.

A költségekről

78 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

1) **Az ügyvédi hivatásnak a képesítés megszerzése országától eltérő tagállamokban történő folyamatos gyakorlásának elősegítéséről szóló, 1998. február 16-i 98/5/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 9. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan jogorvoslati eljárás, amelynek keretében az említett irányelv 3. cikkében foglalt bejegyzést megtagadó határozat elsőfokon olyan szerv előtt támadható meg, amely kizárólag a tevékenységüket a fogadó tagállam szakmai címét használva gyakorló ügyvédekből áll, másodfokon pedig olyan szerv előtt, amely többségében ugyanilyen ügyvédekből áll, amikor az e tagállam legfelsőbb bírósága előtti semmisségi panasz a bírósági felülvizsgálatot nem a ténykérdésben, hanem kizárólag jogkérdésben teszi lehetővé.**

2) **A 98/5 irányelv 3. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a tevékenységét a saját tagállamának szakmai címét használva gyakorolni kívánó ügyvédnek a szakmai képesítés megszerzése szerinti tagállamtól eltérő tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságánál történő bejegyzése nem köthető annak előzetes ellenőrzéséhez, hogy rendelkezik-e a fogadó tagállam nyelveinek ismeretével.**

Aláírások